

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล" มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิเคราะห์การวิจัย สรุปผล และอภิปรายผลการวิจัย รวมทั้งข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล ด้านการวางแผนด้านการจัดบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านการจัดสรรทรัพยากร
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดเทศบาล ด้านการวางแผน ด้านการจัดบุคลากร ด้านวิชาการ และด้านการจัดสรรทรัพยากร

วิเคราะห์การวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 120 โรงเรียน จากเทศบาล 97 แห่ง

ตัวอย่างประชากรที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล จากโรงเรียน 120 โรงเรียน จำนวน 120 คน และครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียน 120 โรงเรียน จำนวน 359 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชุด คือ

2.1 แบบสอบถาม ได้แก่

ก. แบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียน แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบ เป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดบุคลากร ด้านวิชาการและด้านการจัดสรรทรัพยากร เป็นแบบสำรวจรายการ และแบบปลายเปิด จำนวน 33 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอน เป็นแบบสำรวจรายการ และแบบปลายเปิด จำนวน 11 ข้อ

ข. แบบสอบถามครู แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบ เป็นแบบสำรวจรายการ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู ได้แก่ การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การผลิตและ การใช้สื่อ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดและประเมินผล เป็นแบบสำรวจรายการและแบบปลายเปิด จำนวน 23 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน เป็นแบบสำรวจรายการและแบบปลายเปิด จำนวน 8 ข้อ

2.2 แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล ได้แก่

ก. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน การสัมภาษณ์ความคิดเห็นเป็นคำถามแบบปลายเปิด จำนวน 9 ข้อ

ข. แบบสัมภาษณ์ครู ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเป็นคำถามแบบปลายเปิด มีจำนวน 9 ข้อ

2.3 แบบสังเกต เป็นแบบสังเกตการสอนของครู โดยแบ่งออกเป็น การสังเกต การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน การใช้สื่อการสอน การวัดและ ประเมินผล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสังเกตแบบสอบถามด้วยตนเองและ ทางไปรษณีย์ สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 18 โรงเรียน รวม 18 คน สัมภาษณ์ครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนละ 2 คน จำนวน 18 โรงเรียน รวม 36 คน และ สังเกตการสอนของครูโรงเรียนละ 2 คน จำนวน 18 โรงเรียน รวม 36 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และ คำนวณหาค่าร้อยละ พร้อมทั้งเสนอเป็นตารางประกอบบรรยาย
- 2) นำข้อมูลที่เป็นปลายเปิดจากแบบสอบถามมาเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจัดลำดับความสำคัญ
- 3) ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ เป็นคำถามแบบปลายเปิด นำเสนอผลการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการจัดลำดับความสำคัญ ประกอบการสรุปและอภิปรายผล โดยนำเสนอใน รูปความเรียง
- 4) ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจง ความถี่ และหาค่าร้อยละ พร้อมทั้งเสนอตารางประกอบคำบรรยาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถ สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และครูสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล สรุปได้ดังนี้

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 51.00 เป็นเพศชาย มีอายุอยู่ระหว่าง 51 - 60 ปี มีอายุราชการตั้งแต่ 21 ปี มีวุฒิทางการศึกษา ระดับปริญญาตรี โดยร้อยละ 60.80 ดำรงตำแหน่งปัจจุบันเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน มีระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน 1 - 5 ปี ร้อยละ 57.80 ขนาดของโรงเรียนมีขนาดใหญ่ (นักเรียน 801 คนขึ้นไป) ผู้บริหารร้อยละ 92.20 เคยเข้ารับการประชุม ประชุมปฏิบัติการ การอบรม การสัมมนา เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

ส่วนครูสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล ร้อยละ 63.90 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 46.30 มีอายุ 31 - 40 ปี ร้อยละ 33.10 มีอายุราชการต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 94.33 มีวุฒิสูงสุดทางการศึกษา ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 81.80 สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ร้อยละ 51.60 ไม่รับชมกลุ่ม ประชุมการได้สอนในระดับชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 23.90 สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในกลุ่ม วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 72.84 สอน 24 คาบ ในแต่ละสัปดาห์ ร้อยละ 76.70 เคยเข้ารับการอบรม สัมมนา ประชุม เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียน

2.1 ด้านการวางแผน

พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 63.70 ใช้เวลาในการเตรียมการเพื่อดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษา มากกว่า 6 เดือน ร้อยละ 65.70 ได้มีการประชุมชี้แจงบุคลากร เรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ เดือนละ 1 - 2 ครั้ง ร้อยละ 91.20 มีการเตรียมการวางแผนการสอน โดยการส่งครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอน ร้อยละ 87.30 ได้มีการสนับสนุน ด้านวัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ แก่ครู

2.2 ด้านการจัดบุคลากร

พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.50 ได้พิจารณาจัดครูเข้าสอนในแต่ละวิชาโดยผู้บริหารเป็นผู้จัด โดยคำนึงถึงวิชาเอก วิชาโท และความสามารถพิเศษของครู ร้อยละ 85.30 ได้มีการสำรวจความพร้อมของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโดยการประชุมปรึกษานานาชาติหรือกับคณะครู ร้อยละ 89.20 ตำเนินการเตรียมบุคลากรเพื่อสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยการจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตร แผนการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอนแก่ครู

2.3 ด้านวิชาการ

พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 67.60 ได้ดำเนินการจัดแผนการเรียนโดยพิจารณาจัดตามความพร้อมของโรงเรียน ร้อยละ 56.90 จัดดำเนินการให้ครูจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาการและกลุ่มประสบการณ์อาชีพในลักษณะจัดกลุ่มวิชาการมากกว่ากลุ่มประสบการณ์อาชีพ ร้อยละ 74.50 จัดวิชาเลือกให้นักเรียนได้เลือกตามแผนการเรียน โดยจัดให้เลือกวิชาชีพเป็นแผนการเรียน 3 ปีต่อเนื่องกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพเบื้องต้นได้ตามความถนัดเมื่อจบการศึกษาแล้ว

การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเตรียมการสอนของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.50 มอบหมายให้ครูจัดทำแผนการสอนระยะสั้นและระยะยาวเรียน ร้อยละ 98.00 ได้จัดและให้บริการหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ให้กับครู ร้อยละ 76.50 ได้จัดบริการและส่งเสริมให้ครูใช้หลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตรโดยการแจกให้ครูเป็นรายบุคคลร้อยละ 83.30 ได้ส่งครูไปร่วมจัดทำแผนการสอนกับครูในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 84.30 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู โดยจัดให้มีการศึกษาดูงานจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอื่น ร้อยละ 63.70 ได้ประชุมชี้แจงปัญหาเกี่ยวกับการเลือกใช้เทคนิควิธีสอนของครูและหาแนวทางแก้ไขปรับปรุง ร้อยละ 73.50 ได้จัดสรรงบประมาณ และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน ร้อยละ 90.20 จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียน โดยได้จากงบประมาณของทางการศึกษาเทศบาล ร้อยละ 87.30 ตำเนินเกี่ยวกับการจัดสื่อการเรียนการสอน โดยจัดให้มีบุคลากรรับผิดชอบโดยเฉพาะร้อยละ 80.40 ได้จัดวัสดุอุปกรณ์

ประกอบการดำเนินกิจกรรมนี้ ร้อยละ 79.40 ดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยการสนับสนุนให้มีชมรมและกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามความสนใจของนักเรียน

สำหรับกรณีนี้เทศและติดตามผลการเรียน ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.40 ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรืออาจารย์ใหญ่ เป็นบุคคลที่ทำหน้าที่นี้เทศและติดตามผลการเรียนการสอนของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 86.30 ได้จัดกิจกรรมการนี้เทศการเรียนการสอนให้แก่ครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการให้คำปรึกษาหารือ ร้อยละ 72.50 ได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการนี้เทศการเรียนการสอนด้วยวิธีการให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนี้เทศภายในโรงเรียน

การวัดและประเมินผลผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 82.40 มีการส่งเสริมให้ครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลิตาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน โดยส่งเสริมการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนการสอน โดยยึดจุดประสงค์การเรียนรู้นในหลักสูตร ร้อยละ 78.40 ได้จัดทำคลังข้อสอบในโรงเรียน โดยมอบหมายให้ครูประจำวิชาเป็นผู้ดำเนินการ

2.4 ด้านการจัดสรรทรัพยากร

พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ ร้อยละ 84.30 จัดสถานที่เรียนและห้องปฏิบัติการโดยจัดให้นักเรียนแต่ละชั้นเรียนประจำห้องเรียน ห้องสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่นอกเหนือจากห้องเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 93.10 จัดห้องสมุด และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์

ร้อยละ 68.60 จัดโดยพิจารณาจากความจำเป็นที่หมวดวิชาเสมอ ร้อยละ 98.00 ได้รับงบประมาณจากเทศบาลที่โรงเรียนสังกัด ร้อยละ 81.40 ใช้เงินบริจาค โดยมีวัตถุประสงค์เป็นแหล่งงบประมาณที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ร้อยละ 84.40 จัดงบประมาณหรือการเรียนการสอนได้จัดงบประมาณสำหรับการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยแหล่งที่ได้มาของวัสดุครุภัณฑ์ ร้อยละ 87.30 ได้รับจากการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยแหล่งที่ได้มาของวัสดุครุภัณฑ์ ร้อยละ 87.30 ได้รับจากการจัดสรรมาใหม่บางส่วน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู

3.1 ด้านการเตรียมการสอน

พบว่า ในการเตรียมการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน ครูส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.10 เตรียมการสอนทุกครั้ง ร้อยละ 78.20 เตรียมการสอนโดยการเตรียมสื่อที่ใช้ในการสอน เอกสารหลักสูตรที่ช่วยในการเตรียมการสอนของครู ร้อยละ 73.40 ได้แก่ คู่มือครูและร้อยละ 49.60ก่อนทำการสอนในแต่ละภาคเรียน ได้ทำแผนการสอน โดยทำแผนการสอนทุกบทเรียนประจำแต่ละภาคเรียน

3.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

พบว่า ขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล ร้อยละ 89.90 มีข้อคิดเห็นถึงร้อยละ 79.40 การเรียนการสอน โดยเป็นกิจกรรมผสมผสานระหว่างที่ครูคิดขึ้นเอง และตามคู่มือครู ร้อยละ 79.40 ได้ดำเนินการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด 79.40 ใช้หนังสือเรียนเป็นเอกสารประกอบหลักสูตรเพื่อใช้ประกอบการสอน ส่วนสภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 71.90 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ และร้อยละ 86.60 ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกวิธีสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการศึกษาเอกสาร

3.3 ด้านการผลิต การใช้และการบำรุงรักษาสื่อ

พบว่า ร้อยละ 73.70 ใช้สื่อการสอนที่ผลิตขึ้นเองร้อยละ 84.20 มีการใช้สื่อการเรียนการสอนโดยขึ้นอยู่กับจุดประสงค์เนื้อหาวิชา ร้อยละ 73.10 จัดทำหรือผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยวิธีการจัดซื้อโดยงบประมาณของโรงเรียนสำหรับใช้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการผลิต การใช้และการบำรุงรักษาสื่อการสอนนั้น ร้อยละ 53.40 ศึกษาจากอินเทอร์เน็ตต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน

3.4 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

พบว่า ร้อยละ 95.80 จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยจัดกิจกรรมลูกเสือ หรือยุวกาชาด หรือ เนตรนารี หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมกีฬาการมีส่วนร่วมดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูสอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดเทศบาล ครูส่วนใหญ่ ร้อยละ 69.00 ได้คอยดูแลให้นักเรียนเห็นปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และร้อยละ 61.50 กำหนดการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตามความพร้อมของครู และ

- ปัญหาด้านหลักสูตรและเอกสารหลักสูตรของครู ร้อยละ 50.40 มีปัญหา ร้อยละ 35.50 ตอบว่า มีปัญหาในเรื่องหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรมีไม่เพียงพอ
- ปัญหาด้านเทคนิคและวิธีสอนของครู ร้อยละ 51.60 มีปัญหา ร้อยละ 33.70 ตอบว่า มีปัญหาในเรื่องขาดประสบการณ์และความชำนาญในการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
- ปัญหาด้านการผลิตและการใช้สื่อการสอนของครูสอนมีปัญหา ร้อยละ 39.10 มีปัญหาในเรื่องงบประมาณในการจัดสื่อการเรียนการสอนมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอ
- ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรประเภทต่าง ๆ ของครูสอน ร้อยละ 63.00 มีปัญหา ร้อยละ 35.20 มีปัญหาในเรื่องขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
- ปัญหาด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 56.70 ตอบว่า ไม่มีปัญหา

ผล การจัดการเรียนการสอนที่ได้จากการสังเกตการสอนของครูสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล

ผลจากการสังเกต พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล จำนวนมากที่สุด ร้อยละ 91.66 จัดกิจกรรมนำเข้าสูบทเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจและพร้อมที่จะเรียน ร้อยละ 75.00 ชี้แจงจุดประสงค์การเรียนการสอน และร้อยละ 69.44 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดครูเป็นศูนย์กลาง

ร้อยละ 91.66 รักษาห้องเรียนได้สะอาดและเป็นระเบียบ ร้อยละ 80.55 จัดสภาพห้องเรียนให้เหมาะสมกับกิจกรรมหรือวิธีสอนต่าง ๆ ร้อยละ 77.77 มีการจัดอุปกรณ์ครุภัณฑ์ และสื่อที่จะส่งเสริมการเรียนการสอน และห้องเรียนมีแผ่นป้ายนิเทศ และจัดตกแต่งตามเหตุการณ์ปัจจุบันตามลำดับ การใช้สื่อการสอนของครูร้อยละ 8.88 ใช้สื่อประเภทตำราหรือเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบในการเรียน ประเมินผลครูร้อยละ 94.44 มีการประเมินผลการเรียนรู้ระหว่างสอน เช่น การทดสอบปากเปล่า ชักถามนักเรียนในขณะที่สอนเพื่อวัดความเข้าใจในบทเรียน

ตามความสนใจของนักศึกษา โดยร้อยละ 86.30 ได้ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรใน
โรงเรียน คือ จัดเป็นเวลาเรียน โดยจัดชั่วโมงสำหรับกิจกรรมเสริมหลักสูตร

3.5 ด้านการวัดและประเมินผล

พบว่า ร้อยละ 94.00 ได้มีส่วนร่วมในการวัดผลและประเมินผล
การเรียนการสอน คือ ร่วมการจัดทำข้อสอบในรายวิชาที่สอน ร้อยละ 78.80 รู้จักทำข้อสอบขึ้นเอง
มัธยมศึกษาในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล จำนวน
ร้อยละ 96.10 วัดและประเมินผลการเรียนการสอนด้วยการทดสอบ ร้อยละ 76.10 มีวิธีปฏิบัติ
ในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนของนักศึกษา โดยนำผลจากการวัดมาใช้ปรับปรุงการเรียน
การสอน ร้อยละ 93.40 มีวิธีปฏิบัติในการทดสอบย่อยนักศึกษาในระหว่างภาคเรียน โดยใช้แบบทดสอบ
ที่ครูสร้างขึ้น

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน ของ
ผู้บริหารโรงเรียน และครูสอนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน
ของผู้บริหารโรงเรียน

พบว่า การจัดการเรียนการสอนตามนโยบายโครงการขยายโอกาส
ทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล ผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 90.20 ตอบว่ามีปัญหา ร้อยละ
72.50 มีปัญหา คือ การจัดสรรทรัพยากรล่าช้าไม่ทันกับความต้องการ
ปัญหาในการสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านการศึกษา
ผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 87.30 ตอบว่า มีปัญหา ร้อยละ 60.80 ตอบว่า มีปัญหาในเรื่อง
งบประมาณไม่เพียงพอ

ปัญหาครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามโครงการขยายโอกาส
ทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 95.10 ตอบว่า จัดให้พอดีและสวยงาม
มีปัญหาร้อยละ 82.40 ตอบว่า มีปัญหาในเรื่องครูมีจำนวนไม่เพียงพอ

ปัญหาในด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 62.70 ตอบว่า มีปัญหา ร้อยละ 49.00 ตอบว่า มีปัญหาในเรื่องหลักสูตร และเอกสาร หลักสูตรมีไม่เพียงพอ

ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 70.60 ตอบว่า มีปัญหา ร้อยละ 42.20 ตอบว่า มีปัญหาในเรื่อง ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด

ปัญหาการสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านสื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 83.30 ตอบว่า มีปัญหา ร้อยละ 71.60 ตอบว่า มีปัญหาในเรื่อง งบประมาณไม่เพียงพอ

ปัญหาการสนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 72.50 ตอบว่า มีปัญหา ร้อยละ 45.10 ตอบว่า มีปัญหา ในเรื่องงบประมาณไม่เพียงพอ

ปัญหาการนิเทศและติดตามผลการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 72.50 มีปัญหา ร้อยละ 63.70 ตอบว่า มีปัญหาในเรื่อง ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการให้คำปรึกษาหรือนิเทศโดยเฉพาะ

ปัญหาการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 54.90 ตอบว่า มีปัญหา ร้อยละ 36.30 ตอบว่า มีปัญหาในเรื่อง เอกสาร คู่มือ การประเมินผล มีไม่เพียงพอ

ปัญหาการจัดเตรียมสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกงานนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 90.20 ตอบว่า มีปัญหา ร้อยละ 83.30 ตอบว่า มีปัญหาในเรื่อง ห้องสำหรับจัดกิจกรรม ต่าง ๆ ไม่เพียงพอ และขาดอาคารสถานที่สอนและฝึกงานตามลำดับ

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนของครู ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล พบว่า การจัดการเรียนการสอนในด้านการเตรียมการสอน ร้อยละ 66.00 มีปัญหา ร้อยละ 46.00 ตอบว่า มีปัญหาในเรื่องเอกสารค้นคว้ามีไม่เพียงพอ

ปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ร้อยละ 82.10 มีปัญหา ร้อยละ 66.90 ตอบว่า มีปัญหาในเรื่อง พื้นฐานความรู้ความสามารถของนักเรียนแตกต่างกัน

ตอนที่ 5 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล

ตอนที่ 5.1 ผลการสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 18 คน

1. ความพร้อมในการเปิดสอนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล

พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน (จำนวน 12 คน) ตอบว่า มีความพร้อม เพราะมีการเตรียมการเป็นอย่างดี ได้รับการจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณจากกองการศึกษา แต่ยังมีส่วนที่ยังต้องการความช่วยเหลือเพิ่ม คือ ห้องเรียนไม่เพียงพอ ต้องการอาคารสถานที่เพิ่ม เพราะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีจำนวนมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีความต้องการครูที่สอนตรงกับวิชาเอก ที่ต้องการโดยไม่ต้องนำครูระดับประถมศึกษามาสอนในระดับมัธยมศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียน (จำนวน 6 คน) ตอบว่า ไม่พร้อมที่จะเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากมีปัญหาในด้านอาคารสถานที่คับแคบ และห้องเรียนไม่เพียงพอ ขาดครูที่สอนตรงตามสาขาวิชาเอก ครูต้องสอนทั้ง 2 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา นอกจากนี้ ยังขาดวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนอีกเป็นจำนวนมาก

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนต่อการตอบสนองนโยบาย

การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล ที่มุ่งเน้นการสอนกลุ่มวิชาการงานและอาชีพตามความต้องการทางเศรษฐกิจ สังคม แรงงานในท้องถิ่น

พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน (จำนวน 11 คน) ตอบว่า ได้จัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตอบสนองนโยบายการจัดการเรียนการสอนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นการสอนวิชาชีพตรงกับความต้องการของท้องถิ่น และที่นักเรียนได้เรียนฟรี และเรียนจบสามารถประกอบอาชีพได้ วิชาชีพที่เปิดสอน เช่น ตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างไม้ เลี้ยงปลา และคอมพิวเตอร์ เพื่อเป็นการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส ซึ่งเมื่อจบการศึกษาแล้วสามารถไปประกอบอาชีพได้

ผู้บริหารโรงเรียน (จำนวน 7 คน) ตอบว่า ไม่สามารถจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นวิชาชีพ เพื่อตอบสนองนโยบายโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ โรงเรียนต้องจัดแผนการเรียนโดยมุ่งเน้นทางด้านวิชาการแทน เนื่องจากขาดบุคลากรทางด้านวิชาชีพ ขาดเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่

3. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนต่อการเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้จัดทำไปแล้ว

ผู้บริหารโรงเรียน (จำนวน 14 คน) มีความเห็นว่า โรงเรียนมีส่วนที่ประสบผลสำเร็จในการเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี นักเรียนที่เรียนจบมีงานทำ ผู้ปกครองให้ความสนใจในความสนใจในโรงเรียนเทศบาลมากขึ้น จะเห็นได้จากการที่มีผู้มาสมัครเรียนต่อเป็นจำนวนมากจนต้องมีการสอบคัดเลือก และทางโรงเรียนจำเป็นต้องพิจารณาให้เด็กเรียนที่ด้อยโอกาสให้ได้ เข้าเรียนก่อน

ผู้บริหารโรงเรียน (จำนวน 4 คน) เห็นว่า การเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นยังไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจาก สถานที่เรียนไม่พร้อม ขาดอุปกรณ์การเรียนการสอน นักเรียนที่เข้าเรียนส่วนมากเป็นเด็กด้อยโอกาส มีปัญหาครอบครัว ฐานะทางบ้านยากจน และนักเรียนส่วนใหญ่มีสติปัญญาอ่อนช้ากว่า จึงเป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครูมากที่สุด

ส่วนที่ควรแก้ไขปรับปรุง

ผู้บริหารโรงเรียน ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรแก้ไขปรับปรุงด้านบุคลากร เนื่องจากบุคลากรไม่เพียงพอ ครูต้องรับผิดชอบสอนทั้งสองระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษา และระดับประถมศึกษา ต้องการครูสอนสายสามัญในวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และวิชาภาษาอังกฤษอย่างเร่งด่วน ขาดครูสอนวิชาเลือกเสรีและครูที่มีความรู้ความสามารถตรงสาขาวิชา เช่น ครูแนะแนว คอมพิวเตอร์ งานทะเบียน วัสดุ และดนตรี

วัสดุอุปกรณ์ เนื่องจากวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนยังไม่เพียงพอ ควรเพิ่มงบประมาณจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์มากขึ้น และควรจัดหาวัสดุใหม่ ๆ เพื่อให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย ให้นักเรียนได้เรียนรู้ เช่น คอมพิวเตอร์ โทรทัศน์วงจรปิด และวัสดุอุปกรณ์

นอกจากนี้ควรปรับปรุงด้านอาคารสถานที่ เนื่องจากห้องเรียน ระดับมัธยมศึกษาไม่เพียงพอกับจำนวนชั้นของนักเรียนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปี ห้องเรียนคับแคบ เนื่องจาก ยังใช้ขนาดของห้องเรียน นักเรียนชั้นประถมศึกษาให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา นักเรียนในห้องเรียน มีจำนวนมากเกินไป บางแห่งต้องอาศัยห้องเรียนชั่วคราว เช่น ใต้ถุนตึก โรงอาหาร หรือ หอประชุม เป็นที่เรียน ไม่มีโรงฝึกงานและห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอ

ข้อเสนอแนะวิธีแก้ไขปรับปรุง

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ได้ให้ข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ด้านบุคลากร เนื่องจากบางโรงเรียนเปิดวิชาเลือกเสรี ให้เลือกมาก อัตราค่าจ้างครูมีน้อย หรือครูสอนไม่ตรงตามสาขาวิชา แก้ไขโดยการจ้างครูสอนชั่วคราว (ครูพาร์ทไทม์ ครูช่างยนต์ ครูพิมพ์ดีด) โดยให้เงินเดือนตรงตามวุฒิ โดยใช้เงินท้องถิ่น ผู้บริหารควรแบ่งครูให้ครูทำงานเป็นกลุ่ม แบ่งกันดูแลรับผิดชอบ บางแห่งอาจขอครูจากโรงเรียน พี่เลี้ยง หรือจัดหาเงินจ้างวิทยากรในท้องถิ่นมาสอนทางด้านวิชาชีพ

จัดอบรมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ให้เข้าใจ เรื่อง การจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จัดครู อาจารย์ไปศึกษาดูงานการจัดการเรียนการสอน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเพิ่มประสบการณ์

จัดครูให้ครบทุกวิชาเอก และให้ครูได้สอนตรงกับสาขาวิชา เอกที่เรียนมา

ด้านสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ผู้บริหารโรงเรียน ได้เสนอแนะ ให้แก้ไขโดยการแบ่งกลุ่มย่อยสอนเรียน เพื่อแก้ปัญหาห้องเรียนไม่เพียงพอ และเครื่องมือ ตลอดจน วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ

4. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับคุณภาพของการจัดการศึกษาที่นักเรียนได้รับจากการเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลแตกต่างจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดอื่น หรือโรงเรียนมัธยมศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียน (จำนวน 8 คน) มีความเห็นว่า แยกต่าง เพราะคุณภาพอาจยังไม่เท่าโรงเรียนมัธยมศึกษาของโรงเรียนกรมสามัญศึกษา เพราะโรงเรียนกรมสามัญศึกษามีความพร้อมสูงกว่า ทั้งด้านบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ แต่ครูที่สอนโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล ให้ความสำคัญน้อยกว่า ครูสอนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เนื่องจากครูประถมศึกษาต้องสอนหลายระดับ และมีงานค่อนข้างมาก ทำให้ดูแลนักเรียนไม่ทั่วถึง นอกจากนี้โรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน ทั้งสังกัดเทศบาลและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มุ่งเน้นการสอนสายวิชาชีพ ส่วนโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษามีแผนการเรียนให้นักเรียนเลือกมากและมุ่งเน้นไปทางการศึกษาต่อ ส่วนโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล กับโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาตินั้นแตกต่างกัน เนื่องจากโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลจะได้รับงบประมาณจากเทศบาลที่โรงเรียนสังกัดอยู่ และจากสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เด็กส่วนใหญ่เป็นเด็กในเมือง ซึ่งมีสภาพความเป็นอยู่แตกต่างจากเด็กนักเรียนในชนบท ซึ่งจะเข้าเรียนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ผู้บริหารโรงเรียน (จำนวน 10 คน) มีความคิดเห็นว่า คุณภาพไม่แตกต่างกัน เนื่องจากเป็นสมาชิกกลุ่มเดียวกัน ทุกอย่างใช้แนวเดียวกัน จุดประสงค์การเรียนรู้ใช้แนวเดียวกัน ข้อสอบทุกวิชา ส่วนใหญ่ได้จากกลุ่มโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียนเทศบาล โรงเรียนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และโรงเรียนกรมสามัญศึกษา นอกจากนี้ยังใช้หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรเดียวกันภายในกลุ่มโรงเรียนอีกด้วย

5. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนต่อแนวทางปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน ในความรับผิดชอบเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ควรมีการปรับปรุงประสิทธิภาพของบุคลากร โดยมีการวางแผนติดตามประเมินผลการเรียนการสอน จัดอบรมประชุมปรึกษาหารือ ชี้แจง ระหว่างโรงเรียนในกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

ให้เป็นไปตามหลักสูตรที่องคิน มีการนิเทศติดตามผลการเรียนการสอน เชิญวิทยากรที่องคิน มาสอนวิชาชีพ เพื่อเป็นการช่วยเหลือในการขาดแคลนครูสอนวิชาชีพ

ด้านอาคารสถานที่ ควรจัดงบประมาณเพิ่มเติม อาจขอรับบริจาค จากภาคเอกชนต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย เช่น กองการศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอนในการปรับปรุง ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน

6. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนต่อการเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาอันพื้นฐานสังกัดเทศบาลได้ทำให้เกิด ปัญหา ด้านบุคลากร งบประมาณ สถานที่ สื่อการเรียนการสอนและการวัดผล

ผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมด (จำนวน 18 คน) มีความคิดเห็นว่าการเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดเทศบาล เป็นปัญหาด้านบุคลากร เนื่องจากขาดบุคลากร และบุคลากรสอนไม่ตรงสาขาวิชาที่เรียนมา ขาดบุคลากรที่สอนด้านวิชาชีพ ถึงแม้จะแก้ปัญหาโดยการจ้างลูกจ้างชั่วคราวแล้วก็ตาม ปัญหาที่ตามมา คือ ลูกจ้างชั่วคราวจะออกกลางคัน ทำให้เป็นปัญหาอย่างยิ่งต่อครูที่สอนประจำ ต้องเพิ่มวิชาที่สอน และสอนในวิชาที่ไม่ถนัด

ด้านงบประมาณ ผู้บริหารโรงเรียน (จำนวน 13 คน) เห็นว่ามีปัญหาด้านงบประมาณเพราะงบประมาณไม่เพียงพอ งบประมาณมีจำนวนจำกัด การจัดสรรงบประมาณ บางครั้งล่าช้า ไม่ทันต่อความต้องการ

ด้านอาคารสถานที่ ผู้บริหารโรงเรียน (จำนวน 18 คน) ตอบว่า มีปัญหาด้านอาคารสถานที่ เพราะสถานที่คับแคบไม่เพียงพอ ห้องเรียนน้อย ห้องปฏิบัติการ วิชาต่าง ๆ ตลอดจนถึงห้องพิเศษไม่มี อาคารสถานที่ไม่เป็นสัดส่วนสำหรับการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา ต้องใช้ปนกับระดับประถมศึกษา

ด้านสื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียน (จำนวน 14 คน) ตอบว่า มีปัญหา เนื่องจากสื่อการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอ จะได้รับการสนับสนุนมากเฉพาะวิชา วิทยาศาสตร์เท่านั้น และวัสดุอุปกรณ์ ด้านวิชาชีพยังขาดอีกมาก ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน จึงทำให้เกิดปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู

การวัดและประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่มี ปัญหาเนื่องจากใช้การวัดผลระบบกลุ่ม คือ โรงเรียนในกลุ่มชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นร่วมกันจัดทำและ ใช้การวัดผลประเมินผลเป็นแนวเดียวกัน จะมีปัญหาบ้างเนื่องจากนักเรียนโรงเรียนโรงเรียน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล เป็นเด็กที่มีสติปัญญาอ่อนช้ากว่า ซึ่งครูผู้สอนต้องเพิ่มความดูแลเอาใจใส่มากยิ่งขึ้น

7. ความเห็นของผู้บริหารต่อการเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล จะมีผลต่อคุณภาพ การสอนระดับประถมศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียน (จำนวน 16 คน) มีความคิดเห็นว่าคุณภาพ ไม่ลดลง เพราะได้แยกครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับประถมศึกษา ออกจากกัน ครู ที่สอนแต่ละระดับสามารถทำงานได้เต็มที่ การเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ช่วยทำให้โรงเรียน มีครูสอนจำนวนเพิ่มขึ้น สื่อการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น เชื้อต่อสื่อการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา เพราะบางครั้งทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นสามารถใช้สื่อร่วมกันได้ ช่วยให้ครู ปรับปรุงกำหนดเวลาที่สอนให้เหมาะสม

ผู้บริหารโรงเรียน (จำนวน 2 คน) มีความเห็นว่า การเปิดสอน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ทำให้คุณภาพระดับประถมศึกษา ลดลง เพราะโรงเรียนมีภาระบุคลากรที่มีคุณภาพสูงไปสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทำให้ครูสอน ระดับประถมศึกษาไม่เพียงพอ มีการระเพิ่มชั้น ทำงานไม่ทัน นอกจากนั้นครูยังต้องสอนทั้ง 2 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทำให้ครูต้องเตรียมการสอนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นมากขึ้น การสอนระดับประถมศึกษาจึงมีคุณภาพลดลง

8. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนต่อผลดีของการเปิดสอน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จะส่งผลทำให้โรงเรียน บุคลากร งบประมาณ ดีขึ้น ดังนี้

เกี่ยวกับโรงเรียน ประชาชนมีความรู้สึกที่ดีขึ้นกับโรงเรียน สังกัดเทศบาล เนื่องจากโรงเรียนแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองของเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา ทำให้เด็กด้อยโอกาสได้เข้าเรียนมากขึ้น โดยผู้ปกครองไม่ต้องเสียเงิน และโรงเรียนอยู่ใกล้บ้าน ไม่ต้องเสียเงินค่ารถ และยิ่งรู้สึกชื่นชมมากขึ้นเมื่อเด็กจบการศึกษาแล้วมีงานทำ

บุคลากร ได้แสดงความรู้ความสามารถตรงตามสาขาที่เรียนมา ตรงกับความถนัดให้เป็นที่ยอมรับของประชาชน ทำให้ครูกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงแก้ไขตนเองได้ มีประสิทธิภาพทางการสอนมากขึ้น

งบประมาณ ได้รับเพิ่มขึ้น และมากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งสามารถนำไปแก้ไขปรับปรุงส่วนต่าง ๆ ที่บกพร่องในโรงเรียนได้อีก

9. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเทศบาล เกี่ยวกับ แนวโน้มการขยายโอกาสทางการศึกษาเพิ่ม

ผู้บริหารโรงเรียน (จำนวน 10 คน) มีความคิดเห็นว่า ไม่ควร เปิดขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่ม เพราะนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลส่วนมากอยู่ในตัวเมือง มีโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่แล้ว นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาล เรียนในระดับประถมศึกษามาแล้ว 6 - 8 ปี ควรได้รับประสบการณ์ใหม่และสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ เพื่อศึกษาทักษะในการแก้ปัญหา และการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ให้สอดคล้องกับวัยและประสบการณ์ นอกจากนั้นการเปิดสอนสองระดับค่อนข้างปกครองยาก เพราะในโรงเรียนมีนักเรียนต่างวัยอยู่ร่วมกัน และค่านิยมของผู้ปกครองยังนิยมให้บุตรหลานเรียนในโรงเรียนกรมสามัญศึกษา เนื่องจากมีความพร้อมมากกว่าเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดเทศบาล

ผู้บริหารโรงเรียน (จำนวน 8 คน) มีความคิดเห็นว่า ควรเปิดขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มขึ้น เพราะ การเรียนการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล เรียนฟรีตลอด เป็นการลดค่าใช้จ่ายผู้ปกครองได้มาก คุณภาพการเรียนการสอนมีคุณภาพ เทศบาลเป็นหน่วยการปกครองท้องถิ่น จึงมีเงินสนับสนุนจากท้องถิ่นของตนเอง มาสนับสนุนการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในเขตเทศบาลของตนเอง นอกจากนั้นยังสะดวกในการเดินทางของนักเรียน เนื่องจากโรงเรียนอยู่ใกล้บ้านเป็นการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสโดยเจพาช

ตอนที่ 5.2 ผลการสัมภาษณ์ ครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล จากจำนวน 36 คน

1. ความคิดเห็นของครูต่อการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล

ครู (จำนวน 16 คน) มีความเห็นว่า ประสบผลสำเร็จพอสมควร เพราะถือว่าโรงเรียนสังกัดเทศบาล ยังใหม่ต่อการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จึงยังมีสิ่งที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขบ้าง โดยได้รับคำแนะนำจากโรงเรียนที่เลี้ยง

ครู (จำนวน 13 คน) มีความเห็นว่า ประสบผลสำเร็จมาก เพราะโครงการนี้ได้ช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสให้มีการศึกษาสูงขึ้น โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งยังมีทุนการศึกษาให้จำนวนมาก

ครู (จำนวน 7 คน) มีความเห็นว่า การเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสังกัดเทศบาล ยังไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจาก การประชาสัมพันธ์ยังไม่มีดี เด็กที่มีสติปัญญาพอจะถึงสติปัญญาค่อนข้างต่ำ จึงทำให้การเรียนการสอนต้องประสบปัญหาสำหรับครูที่สอน และบุคลากรที่สอนยังไม่ตรงกับสาขาวิชาเอก นอกจากนี้ยังมีปัญหาในเรื่องสถานที่ที่ไร้สอน ซึ่งไม่เพียงพอ

2. ความพึงพอใจของครูต่อการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล

ครู ส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจมากที่ได้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล เพราะได้สอนตรงตามสาขาวิชาที่ได้เรียนมา และตรงตามความถนัด นอกจากนี้ครูยังมีการพัฒนาตนเองมากขึ้น

ครูบางส่วน ไม่พึงพอใจที่สอนในระดับนี้ เพราะได้สอนในวิชาที่ไม่ถนัด
สิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการสอนระดับนี้ คือ

ครูส่วนใหญ่ เห็นว่า สิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการสอนระดับนี้ คือ
นักเรียนเป็นเด็กมีปัญหาค่อนข้างมาก เป็นเด็กด้อยโอกาส และส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่มีสติปัญญาไม่ดี
เนื่องจากเด็กที่มีสติปัญญาดีมักสอบเข้าเรียนในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา

โรงเรียนสังกัดเทศบาล ยังไม่มีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน เช่น บุคลากร สื่อการสอน ครูต้องสอนทั้งระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ทำให้ต้องเตรียมการสอนมาก ขาดบุคลากรที่ตรงสาขาวิชาที่ต้องการ ทำให้ครูต้องรับภาระวิชาที่ไม่ถนัด และจำนวนนักเรียนในห้องเรียนมาก ทำให้ห้องเรียนคับแคบ เพราะขนาดของห้องเป็นขนาดของระดับประถมศึกษา

3. ความต้องการความช่วยเหลือของครู

ครูต้องการวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน บุคลากรที่สอนตรงตามสาขาวิชาที่ต้องการ อาคารสถานที่ ห้องเรียนที่เพียงพอ ตลอดจนหนังสือปฏิบัติการ ต้องการเข้าร่วมการอบรม และอาจารย์ที่สอนประจำในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่ใช่อัตราจ้าง

4. แนวโน้มความต้องการในการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล

ครู (จำนวน 25 คน) เห็นว่า ควรเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่ม เมื่อมีความพร้อม (ด้านบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ สื่อการสอน) เพื่อเป็นการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และลดค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนให้กับเด็กยากจน

ครู (จำนวน 11 คน) เห็นว่า ไม่ควรเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาเพิ่ม เนื่องจากการเปิดขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานหลายโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลเดียวกันจะจัดงบประมาณได้ไม่ทั่วถึง และนักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนที่มีสติปัญญาค่อนข้างอ่อน เป็นการเพิ่มภาระให้กับครู

ข้อเสนอแนะ

ในแต่ละเทศบาลควรมีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพียงโรงเดียว โดยแยกเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาส่วน ๆ ไม่ปนกับประถมศึกษา จะมีคุณภาพในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาดีขึ้น

5. ประสิทธิภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน สังกัดเทศบาลที่
เปิดสอนทั้งสองระดับ คือ ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา

ครู (จำนวน 24 คน) มีความเห็นว่า ประสิทธิภาพการเรียน
การสอนไม่ลดลง เนื่องจากได้จัดแบ่งงานความรับผิดชอบทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
นอกจากนั้นการเปิดสอนระดับมัธยมศึกษา ยังช่วยให้มีงบประมาณเพิ่มขึ้น สื่อการสอนเพิ่ม
อาคารสถานที่ ตลอดจนบุคลากรเพิ่มตามไปด้วย

ครู (จำนวน 12 คน) มีความเห็นว่า ประสิทธิภาพของการเรียน
การสอนย่อมลดลง เนื่องจากครูมีงานเพิ่มขึ้น เพราะครูส่วนใหญ่ต้องสอนทั้งสองระดับต้องเตรียม
การสอนมาก และการจัดช่วงเวลาสอนต่างกัน ทั้ง 2 ระดับ ทำให้บางครั้งต้องลี้ภัยนักเรียน
จนท้ายชั่วโมงเพื่อสอนอีกระดับหนึ่งให้ทัน

6. การขาดงานของครูในการเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นใน
โรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล

ครู (จำนวน 30 คน) มีความเห็นว่า การเปิดสอนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นในโรงเรียน สังกัดเทศบาล ทำให้ครูมีการขาดงานเพิ่มมากขึ้น เพราะต้องจัดกิจกรรม
มากขึ้น เตรียมการสอนเพิ่มมากขึ้น ครูต้องให้การเอาใจใส่นักเรียนมากขึ้น เพราะนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาอยู่ระหว่างวัยรุ่น

ครู (จำนวน 16 คน) มีความเห็นว่า การขาดงานยังคงเท่าเดิม
เพราะงานที่ทำแยกรหว่างชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

ส่วนสนับสนุนช่วยเหลือ ได้รับความช่วยเหลือ สนับสนุนจาก
หน่วยงานในสังกัดทุกครั้ง แต่ยังไม่ทันกำหนดเวลาที่ต้องการใช้และยังไม่เพียงพอ เช่นบุคลากร
ที่สอนตรงตามสาขาวิชาเอก

7. การติดตาม กำกับ ตรวจสอบผลเมื่อเปิดสอนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้น

ครู (จำนวน 30 คน) ตอบว่า มีการติดตาม กำกับ ตรวจสอบผล
โดยการทำแบบประเมิน แล้วปรับปรุงแก้ไข ทำแฟ้มสรุปผล

ครู (จำนวน 6 คน) ตอบว่า ยังไม่มีการติดตามกำกับตรวจสอบผล
เพราะโรงเรียนเพิ่งเปิดขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นปีแรก

8. ระบบการนิเทศการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา กับการนิเทศ
การเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ครู (จำนวน 28 คน) มีความคิดเห็นที่ แตกต่างกัน เพราะระดับ
ประถมศึกษาได้รับการนิเทศมากกว่า เพราะมีการจัดระบบการนิเทศมานาน ทุกคนรู้หน้าที่ มีการ
ปรึกษาหารือในกลุ่ม มีหัวหน้าวิชาการ ทั้งวิชาการโรงเรียน และวิชาการระดับเทศบาล ระดับ
มัธยมศึกษา มีหัวหน้าหมวดวิชาได้มีการปรึกษาหารือร่วมกันเฉพาะในกลุ่มกับหัวหน้าหมวดวิชาและ
ครู หัวหน้าวิชาการมัธยม

ครู (จำนวน 8 คน) เห็นว่า ไม่แตกต่างกัน ใช้การนิเทศภายใน
โรงเรียนเหมือนกัน

9. ชั่วมูลและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

ครู (จำนวน 32 คน) ตอบว่า ได้รับชั่วมูลและกำลังใจมากพอสมควร
เพราะผู้บริหารต้องดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด เพราะขยายโอกาสทางการศึกษา ยังมีสิ่งที่จะต้อง
ปรับปรุงแก้ไขให้บรรลุเป้าหมายอีกมาก มีการมอบหมายงาน ติดตามงาน ให้กำลังใจ

ครู (จำนวน 4 คน) ตอบว่า ได้รับชั่วมูลและกำลังใจน้อย เพราะ
ผู้บริหารยังไม่เข้าใจการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นดีพอ ผู้บริหารยังไม่แยกงาน
มัธยมออกจากงานระดับประถมศึกษา ไม่ดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร

ความคิดเห็นของครูต่อการเปิดสอนทั้งระดับประถมศึกษาและระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้น

ครู (จำนวน 11 คน) มีความเห็นว่า ควรเปิดสอนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการช่วยนักเรียนสังกัดเทศบาลที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา เพราะเด็ก
ส่วนใหญ่มีฐานะยากจน

ครู (จำนวน 9 คน) เห็นว่า ควรเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ในสังกัดเทศบาล แต่ควรเปิดสังกัดเทศบาลละ 1 โรง และเปิดสอนเฉพาะระดับมัธยมศึกษาไม่
ปนกับระดับประถมศึกษา เพราะสะดวกต่อการจัดสรรงบประมาณ และสะดวกต่อการบริหารงานใน
โรงเรียน

ครู (จำนวน 10 คน) เห็นว่า ควรเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อโรงเรียนพร้อมในทุก ๆ ด้าน เช่น งบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากร

ครู (จำนวน 6 คน) เห็นว่า ไม่ควรเปิดขยายระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มากจนเกินไป เพราะต้องใช้งบประมาณมากในทุก ๆ ด้าน ควรปรับปรุงระดับประถมศึกษาให้ดี

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง "การศึกษาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล ผู้วิจัยได้แบ่งการอภิปรายในแต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการวางแผน

จากผลการวิจัยปรากฏว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเตรียมการเพื่อดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษามากกว่า 6 เดือน ได้มีการเตรียมการวางแผนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการประชุมชี้แจงบุคลากรในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ เดือนละ 1 - 2 ครั้ง และส่งครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนได้ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ การดำเนินการจัดการเรียนการสอน โดยสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ประสานงานกับกองการศึกษาเทศบาล เพื่อหาครูไปศึกษาดูงานและเยี่ยมชมการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนมัธยมประจำอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนได้จัดเอกสารตำราสำหรับค้นคว้าให้กับครู จัดเตรียมสถานที่ที่ใช้สอนและฝึกปฏิบัติ สำหรับการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเพิ่งเริ่มดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนั้น จึงเป็นเรื่องใหม่ต่อการปฏิบัติ ซึ่งพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีเวลาน้อย สำหรับการเตรียมวางแผน ดังนั้น จึงไม่สามารถเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้านได้ทัน และการศึกษาค้นคว้าความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูยังไม่เข้าใจดีพอ เพราะผู้บริหารโรงเรียนต้องรับภาระงานด้านอื่นอีก โดยเฉพาะงานวิชาการ ซึ่งเป็นงานสำคัญของโรงเรียน และยังต้องรับผิดชอบงานบุคลากร งานอาคารสถานที่ จากข้อมูลดังกล่าวนี้ จะไม่ลดกระทบต่อความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน

เกือบทุกด้าน ผู้วิจัย เห็นว่า การวางแผนการจัดการเรียนการสอนนั้น ในระยะเริ่มแรกควรมีการเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้านเสียก่อน ผู้บริหารโรงเรียนควรวางแผนโดยการกำหนดนโยบาย แนวปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนลุ่่วงไปด้วยดี และควรมีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ

2. การจัดบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้พิจารณาจัดครูเข้าสอนในแต่ละวิชา โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้จัดจัดโดยคำนึงถึงวิชาเอก วิชาโท และความสามารถพิเศษของครู โดยมีการสำรวจความพร้อมของครูชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการประชุมปรึกษาหารือกับคณะครูส่วนการดำเนินการเตรียมบุคลากร เพื่อสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นมีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักสูตร แผนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน และจัดส่งครูเข้ารับการอบรมตามที่หน่วยงานอื่นจัด ผู้วิจัยเห็นว่าการเตรียมบุคลากรดังกล่าว ได้ปฏิบัติตามแนวทางที่กรมวิชาการกำหนด คือ การเตรียมบุคลากรในระดับโรงเรียนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่โดยตรงในการจัดเตรียมครูก่อนเข้าชั้นเรียน ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้ จัดประชุมชี้แจงหลักสูตร แผนการสอน กิจกรรมที่จะใช้ในการสอนแต่ละระดับให้เป็นที่ยอมรับ (กรมวิชาการ, 2521) ส่วนปัญหาผลการวิจัย พบว่า ปัญหาที่สำคัญ คือ บุคลากรไม่เพียงพอ ขาดงบประมาณในการจัดหาบุคลากรภายนอกมาช่วยสอน จัดครูเข้าสอนไม่ตรงตามวุฒิ นอกจากนี้ยังพบว่า ในส่วนที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนนั้น สาเหตุเนื่องมาจากบุคลากรไม่พร้อม บุคลากรมีน้อย สอนไม่ตรงตามสาขาวิชาเอก ขาดครูสอนวิชาชีพ เช่น คหกรรม คอมพิวเตอร์ พิมพ์ดีด ซึ่งสอดคล้องกับสมพงษ์ พลสูงเนิน (2531) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่รับนักเรียนได้ต่ำกว่าเป้าหมาย ผลการวิจัยพบว่า กรมสามัญศึกษาไม่สามารถจัดสรรอัตราค่าจ้างครูให้ได้ตรงตามที่โรงเรียนต้องการ ครูไม่มีความรู้ในสาขาวิชาที่สอน และสอนหลายวิชามากเกินไป ปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อการจัดแผนการเรียนของโรงเรียน เพราะไม่สามารถจัดแผนการเรียนให้กว้างขวางและสนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิรมล ธรรมธานวยสุข (2531) และวิเชียร ภูสุวรรณ (2532) ที่พบบุคลากรที่มีความสามารถในการสอนวิชาอาชีพมีจำนวนจำกัด ขาดงบประมาณในการจัดหาบุคคลภายนอกมาช่วยสอน และจัดครูเข้าสอนไม่ตรงตามวุฒิ

จากข้อค้นพบดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดบุคลากรเพื่อสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ซึ่งผู้บริหารได้จัดให้สอนโดยพิจารณาจัดโดยคำนึงถึงวิชาเอก วิชาโท และความสามารถพิเศษของครู โดยมีการสำรวจความพร้อมของครู

ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ให้สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2526) ที่ได้เสนอแนวทางในการจัด
 ครูเข้าสอนโดยพิจารณาจัดคาบวิชาเอก จัดคาบวิชาโท จัดตามรายวิชาที่สนใจ และจัดตามรายวิชา
 ที่ไม่ประสบความสำเร็จก็ตาม แต่ข้อค้นพบของงานวิจัยแสดงว่า หากจัดบุคลากรสอนตามวิชาเอก วิชาโท
 แล้ว โรงเรียนในสังกัดเทศบาลไม่สามารถทำได้ เพราะส่วนใหญ่ขาดครูเฉพาะวิชาอยู่แล้ว ใน
 เบื้องต้นโรงเรียนแก้ปัญหาโดยการจัดหาบุคลากรให้สอดคล้องกับประสบการณ์และความสนใจของ
 ครูผู้สอน และครูก็มีความตั้งใจและเต็มใจที่จะหาการสอน ถึงแม้ว่า ครูบางคนจะมีความประสงค์
 รับผิดชอบสอนทั้งสองระดับ คือ ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาก็ตาม

อย่างไรก็ตาม การจัดครูเข้าสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น ส่วนหนึ่งมาจากครูสอน
 ระดับประถมศึกษา ซึ่งไม่มีการระบุวิชาเอกในการสอบบรรจุแต่งตั้ง ดังนั้นจึงขาดครูในสาขา
 วิชาเอกที่ต้องการยิ่ง งานวิจัยครั้งนี้พบว่า วิชาเอกที่ขาดแคลนมากที่สุด และเป็นปัญหาในการจัด
 การเรียนการสอนมากที่สุด ได้แก่ วิชาเอก คณิตศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาชีพ วิชาวิทยาศาสตร์
 ตามลำดับ ซึ่งมีผลไปยังคุณภาพของนักเรียนอีกด้วย ซึ่งจากการประเมินคุณภาพของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญศึกษา และ
 เทศบาล พบว่า ความสามารถของนักเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ยังต้องปรับปรุงอีกมาก ซึ่งเป็น
 ปัญหาตามมา ผู้วิจัยเห็นว่าควรจัดอบรมบุคลากรที่มีอยู่ให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัด
 การเรียนการสอน โดยเฉพาะแต่ละรายวิชาควรมีการจัดงบประมาณให้เพียงพอ ควรจัดหาจัดจ้าง
 มาสอนให้ตรงตามสาขาวิชาที่ขาดหรือเชิญวิทยากรในท้องถิ่น ในกลุ่มวิชาการงานและอาชีพจะช่วย
 ให้การเรียนการสอนดำเนินไปสู่ผลสำเร็จได้ดีขึ้นกว่าเดิม และประสานงานกับโรงเรียนมัธยมศึกษา
 ใกล้เคียง ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน หรือศูนย์วิชาการจังหวัด เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่ง
 วิทยากร เพื่อขอความร่วมมือต่อไป ควรจัดสรรงบประมาณมาใช้ในการเตรียมบุคลากรให้กับ
 โรงเรียนขยายโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนที่จะเปิดขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 ในปีต่อ ๆ ไป ควรจะได้มีการเตรียมบุคลากรไว้ล่วงหน้า

3. ด้านวิชาการ

งานวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดการเกี่ยวกับสื่อการเรียน การจัดบริการทางวิชาการ การนิเทศการศึกษา การวัดผลและ ประเมินผล จากการวิจัยข้อมูล จากผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ได้ดำเนินการ จัดแผนการเรียนโดยพิจารณาจัดตอบความพร้อมของโรงเรียน จัดดำเนินการให้ครูจัดการเรียน การสอนกลุ่มวิชาการและกลุ่มประสบการณ์อาชีพในลักษณะจัดกลุ่มวิชาการมากกว่ากลุ่มประสบการณ์ อาชีพ จัดวิชาเลือกให้นักเรียนได้เลือกตามแผนการเรียน โดยจัดให้เลือกวิชาอาชีพเป็นแผนการเรียน 3 ปี ต่อเนื่องกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประกอบอาชีพเบื้องต้นได้ตามควรแก่วัยเมื่อจบการศึกษา แล้ว สําหรับการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเตรียมการสอนของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้บริหาร โรงเรียนได้มอบหมายให้ครูจัดทำแผนการสอนระยะสั้น และประจำภาคเรียน การจัดเอกสาร ประกอบหลักสูตรนั้น โรงเรียนจัดแลขบริการหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ให้ครู นอกจากนั้นได้จัดบริการและส่งเสริมให้ครูใช้หลักสูตร และเอกสารประกอบ หลักสูตร โดยแจกให้ครูเป็นรายบุคคล และผู้บริหารโรงเรียนได้สนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการสอน โดยจัดส่งครูไปร่วมจัดงานแผนการสอนกับครูในกลุ่มโรงเรียนมัธยม ส่งเสริม สนับสนุนการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนของครูโดยจัดให้มีการศึกษา ดูงานการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอื่น

ส่วนวิธีการเตรียมความพร้อม เกี่ยวกับการใช้เทคนิควิธีสอนของครู ผู้บริหาร โรงเรียนจำนวนมากที่สุดได้ประชุมชี้แจงปัญหาเกี่ยวกับการเลือกใช้เทคนิควิธีสอนของครู และ หาแนวทางแก้ไขปรับปรุงวิธีการที่จําทำให้ครูผลิตและใช้สื่อการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนได้จัดสรรงบประมาณและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อการเรียนการสอน จัดหาสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียน โดยได้จากงบประมาณ กองการศึกษา เทศบาล และได้ดำเนินการเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน โดยจัดให้มีบุคลากรรับผิดชอบโดยเฉพาะ

การสนับสนุนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนได้จัด วัสดุอุปกรณ์ ประกอบการดำเนินกิจกรรมให้และดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยการ สนับสนุนให้มีชมรมและกิจกรรมเสริมหลักสูตรตามความสนใจของนักเรียน ส่วนการนิเทศและ ติดตามผลการเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจำนวนมากที่สุด ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือ อาจารย์ใหญ่ เป็นบุคคลที่กำกับหน้าที่นิเทศและติดตามผลการเรียนการสอนของครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ได้จัดกิจกรรมการนิเทศโดยการปรึกษาหารือ และได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอน ด้วยวิธีการให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายในโรงเรียน ส่วนการวัดและประเมินผล ผู้บริหารโรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและ ประเมินผลการเรียนการสอน โดยส่งเสริมการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล โดยฝึก จุดประสงค์การเรียนรู้นหลักสูตร ได้จัดทำคลังข้อสอบในโรงเรียน โดยมอบหมายให้ครูประจำวิชา เป็นผู้จัดทำวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนของครูใช้วิธีการทดสอบ และได้นำผลจาก การจัดทำข้อสอบปรับปรุงการเรียนการสอน วิธีปฏิบัติในการทดสอบย่อยนักเรียนในระหว่างภาคเรียน โดยใช้แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น

ส่วนปัญหาด้านวิชาการ จากการวิจัยพบว่า ในด้านหลักสูตรและเอกสารหลักสูตร นั้นมีไม่เพียงพอ ซึ่งตรงกับปัญหาในด้านการเตรียมการสอนของครู ซึ่งพบว่า ในการเตรียมการสอน นั้นมีปัญหาด้านเรื่องเอกสารต้นควมามีไม่เพียงพอ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีปัญหาด้านเรื่อง ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด ครูขาดประสบการณ์ และความชำนาญในการสอนระดับมัธยมศึกษา ครูยังใช้วิธีสอนแบบเก่า ๆ อยู่จำนวนมากโดยใช้ วิธีการสอนแบบบรรยาย ซึ่งส่งผลไปยังสัมฤทธิ์ผลการเรียนการสอน

ส่วนปัญหาการสนับสนุนและช่วยเหลือในด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า มีปัญหา เรื่องงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาสื่อไม่เพียงพอ จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ ครู และผู้บริหาร ในเรื่องส่วนที่ควรแก้ไขปรับปรุง ในด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า ควรจัดสรรงบประมาณใน ด้านสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ นอกจากนี้ยังพบว่าครูขาดความรู้และทักษะในการผลิต และการใช้สื่อการสอน ผู้วิจัยเห็นว่า นอกจากการจัดงบประมาณในด้านสื่อการเรียนการสอนให้ เพียงพอ และควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมในเรื่องการผลิตการใช้และการ บำรุงรักษาสื่อด้วย เพราะสื่อการเรียนการสอนนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การจัดการ เรียน การสอนบรรลุผลสำเร็จได้ ซึ่งปัญหาด้านเรื่องสื่อการเรียนการสอนนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิเชียร กุสุวรัตน์ (2532) ที่พบว่า ครูมีความรู้ในการจัดหาสื่อไม่เพียงพอ วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อมีไม่เพียงพอ นอกจากการจัดอบรมในเรื่องการผลิตการใช้และการบำรุงรักษาสื่อ การเรียนการสอน แล้วอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยได้ คือ ขอความร่วมมือจากหน่วยงานเอกชนเพื่อ ช่วยเหลือในเรื่องของงบประมาณเท่าที่สามารถดำเนินการได้

ปัญหาการสนับสนุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า มีปัญหาเนื่องจากครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ส่วนด้านการนิเทศติดตามผลนั้นมีปัญหาในเรื่องขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถและขาดประสบการณ์ในการให้คำปรึกษา หรือนิเทศ โดยเฉพาะ ผู้วิจัยเห็นควรจัดส่งครูเข้ารับการอบรมในเรื่อง การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการนิเทศ นอกจากนี้การจัดงบประมาณเพิ่มสำหรับเอกสารคู่มือครู เพื่อใช้ประกอบการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตลอดจนแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานนิเทศโดยตรง และควรสนับสนุนแหล่งวิทยากรสำหรับเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ เพื่อทาหน้าที่นิเทศได้ ส่วนปัญหาด้านการวัดและประเมินผลนั้น พบว่า เอกสาร คู่มือ การวัดและประเมินผลมีไม่เพียงพอ ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนควรประสานงานเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนร่วมกับกลุ่มโรงเรียน

4. ด้านการจัดสรรทรัพยากร

จากการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนจัดสถานที่เรียน และห้องปฏิบัติการโดยจัดนักเรียนแต่ละชั้นเรียนประจำห้องเรียน ห้องสำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่นอกเหนือจากห้องเรียน ได้แก่ ห้องสมุด และห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ปัญหาที่พบในเรื่องอาคารสถานที่ พบว่า โรงเรียนสังกัดเทศบาล มีสถานที่คับแคบ สถานที่ไม่เพียงพอ เนื่องจากโรงเรียนอยู่ในเขตชุมชน สถานที่คับแคบไม่สามารถขยายอาคารเรียนให้เพิ่มขึ้นได้ นอกจากนี้ยังพบว่าโรงเรียนยังขาดห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ขาดโรงฝึกงาน และห้องเรียนไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรจินา รัญตะเสวี (2538) พบว่า โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลมีอาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการไม่เพียงพอ และจากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาเร่งด่วนของครู ได้แก่ ขาดอาคารสถานที่ โรงฝึกงาน ห้องเรียน และห้องปฏิบัติการ ตลอดจนผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนในด้านความพร้อมของโรงเรียน ในการเปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า อาคารสถานที่ไม่เพียงพอต่อการรองรับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นและจากผลการสัมภาษณ์ครูถึงสิ่งที่ปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียนในห้องเรียนมีมาก ห้องเรียนคับแคบเพราะเป็นห้องเรียนระดับประถม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภชัย ทวี (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 7 พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กกระชั้นตำบล ห้องเรียนไม่เพียงพอ ไม่มีห้องปฏิบัติการโดยเฉพาะได้รับงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์

ด้านงบประมาณ ผู้บริหารโรงเรียน จัดโดยพิจารณาจากความจำเป็นที่หมวด
เสนอ ได้รับงบประมาณจากเทศบาลมากที่สุด และใช้เงินบริจาคโดยมีวัตถุประสงค์เป็นแหล่ง
งบประมาณที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ปัญหาที่พบ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ และล่าช้าไม่
ตรงตามความต้องการ ผู้วิจัยเห็นว่า ในการจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียนนั้น ไม่ควรพิจารณา
ตามจำนวนนักเรียนเพียงอย่างเดียว ควรพิจารณาตามสภาพความต้องการของโรงเรียน สำหรับ
การจัดหางบประมาณนั้น โรงเรียนสามารถหาได้โดยการจัดหางบประมาณด้วยตนเอง ด้วยการ
ขอบริจาคจากผู้ปกครองหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือจัดกิจกรรม การแสดงของนักเรียน

วัตถุประสงค์

จากการวิจัย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครู มีความคิดเห็นตรงกันว่า
โรงเรียนชาตวิสต์ครูภัทร์ เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะวิสต์ที่ต้องใช้ประกอบการสอนในวิชากลุ่ม
การทำงานและอาชีพ ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรประสานงานกับกองการศึกษา
เพื่อกองการศึกษาจะได้จัดวิสต์ให้ครบและทันเวลา

การจัดการเรียนการสอนของครู

จากผลการวิจัย การศึกษาการจัดการเรียนการสอนของครู ระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล ในด้านการ
การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การผลิตและ การใช้สื่อการสอน
การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การวัดและประเมินผล และปัญหาข้อเสนอแนะในการจัดการเรียน
การสอนมีข้อค้นพบที่น่าสนใจดังนี้

จากการศึกษาสภาพภาพของครู พบว่า ครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่
เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีอายุราชการระดับกว่า 5 ปี วุฒิการศึกษาระดับ
ปริญญาตรี สอนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจากข้อค้นพบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ครูที่
สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น , ยังมีประสบการณ์สอนน้อย เนื่องจากมีอายุราชการน้อย และ
ต้องสอนทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ดังนั้นจึงมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครู
ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การเตรียมการสอน ครูส่วนใหญ่ต้องเตรียมการสอนทุกครั้งโดยศึกษาจาก คู่มือครู จัดทำแผนการสอน จัดเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนที่ควรใช้ จัดเตรียมสื่อการเรียน การสอน และเครื่องมือวัดผลประเมินผลการสอน ดังที่ สุ่มน อมรวิวัฒน์ และ สมพงษ์ จิตระดับ (2531) กล่าวไว้สรุปได้ว่า การเตรียมการสอนของครู คือ การศึกษาแผนการศึกษา และคู่มือครู ก่อนสอนทุกครั้งรวมทั้งจัดทำแผนการสอน จัดเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน จัดเครื่องมือวัดผลประเมินผล และอุปกรณ์การสอน เนื่องจากโรงเรียนในสังกัดเทศบาล นั้น การจัดการเรียน การสอนต้องเป็นไปตามนโยบายของสำนักบริหารการศึกษากลาง กึ่ง คือ โรงเรียนต้องมีส่วนร่วมกับการจัดกิจกรรมของภายในท้องถิ่นนั้น ๆ ดังนั้นครูจึงมีการต้องรับผิดชอบมาก ต้องรับ การข้ทั้งสอนนักเรียนและกิจกรรมภายในชุมชนทำให้ครูมีเวลาน้อย บางครั้งไม่สามารถเตรียม การสอนได้นั้น ซึ่งจากการสัมภาษณ์ ความคิดเห็นของครูต่อภาระหน้าที่การงานในการสอนระดับ มัธยมศึกษา นั้น ครูส่วนใหญ่ แสดงความคิดเห็นว่า ควรลดกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ให้น้อยลงเนื่องจากครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนั้นควรได้มีเวลาในการเตรียมการสอนมาก กว่านี้เนื่องจากครูยังไม่มีประสบการณ์ในการสอนระดับนี้ นอกจากนี้หากครูต้องสอนทั้งสองระดับ คือ ระดับประถมและมัธยมศึกษาจะทำให้คุณภาพการเรียนการสอนในบางระดับอาจลดลง เนื่อง จากครูต้องรับภาระงานด้านการสอนเพิ่มมากขึ้นครูไม่สามารถปรับสภาพความพร้อมของตนเอง ได้ ด้วยเหตุดังกล่าวมาที่ ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดครูระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาให้สอน แยกไม่สอนสองระดับเพื่อครูจะได้เตรียมการสอนในระดับใดระดับหนึ่งให้มีคุณภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป ส่วนกิจกรรมที่ต้องเข้าร่วมกับชุมชนนั้นไม่ควรให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาเข้าร่วมในกิจกรรม ควรแยกว่ากิจกรรมใดควรให้นักเรียนระดับประถมศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมใดควรให้นักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นเข้าร่วม จะเป็นการลดภาระการทำงานของครูลงได้และครูจะได้มีเวลาเตรียม การสอนมากยิ่งขึ้นซึ่งจะส่งผลไปยังคุณภาพการเรียนการสอนในระดับนี้

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการเรียน การสอนตามคู่มือครูโดยครูให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ ครูสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ การเลือกเทคนิคชีวิตีสอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธี ศึกษาจากเอกสาร และการอบรมสัมมนาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากการสังเกต การสอนของครู ส่วนใหญ่ครูใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ย่อมมีผลต่อ ความสำเร็จหรือความล้มเหลวต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการ

จัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู เป็นการถ่ายทอดความรู้ของครูโดยการใช้อัลบั้มหรือ
 กระบวนการต่าง ๆ ที่จัดทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ได้รับประสบการณ์ใหม่ตลอดจนเกิดทักษะ
 ตามที่ต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพในขณะเดียวกัน ถ้าครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 ที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมเพียงพอแล้ว การเรียนการสอนก็จะไม่ประสบผลสำเร็จได้ตามที่ต้องการ
 ดังเช่น การศึกษาปัญหาของครูในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่ขาดประสบการณ์
 และความชำนาญในการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นอกจากนั้นหลักสูตร และเอกสารหลักสูตรยังไม่
 เพียงพอด้วย ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากงบประมาณไม่เพียงพอ สำหรับการจัดซื้อจัดหาหลักสูตรและ
 เอกสารหลักสูตร เนื่องจากต้องจัดงบประมาณ สัมกับสหุณหลาย ๆ ด้านในเวลาเดียวกันจากปัญหา
 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งครูส่วนใหญ่ขาดประสบการณ์และความชำนาญในการ
 สอนระดับมัธยมศึกษา เนื่องจากครูผู้สอนส่วนหนึ่งเป็นครูที่สอนในระดับประถมศึกษาอยู่ก่อน
 ประสบการณ์ในการสอนนั้นเป็นประสบการณ์ในระดับประถมศึกษา ซึ่งบางครั้งไม่สามารถปรับให้
 เข้ากับการสอนในระดับมัธยมศึกษาได้ เพราะเด็กทั้งสองระดับมีพัฒนาการต่างกัน จึงเป็นปัญหาใน
 การจัดการเรียนการสอนระดับนี้ นอกจากนั้นยังพบอีกว่านักเรียนที่เข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาของ
 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐานของสังกัด เทศบาลนั้นเป็นนักเรียนที่มีปัญหาทางด้าน
 ครอบครัวยังเป็นส่วนใหญ่ผู้ปกครองของเด็ก มีฐานะยากจนและเด็กที่เรียนเป็นเด็กที่สติปัญญาอ่อนช้า
 ต่ำ จากการสัมภาษณ์ครู ส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่บรรลุผลสำเร็จ
 เนื่องจากนักเรียนมีสติปัญญาอ่อนช้าต่ำ มีปัญหาครอบครัวยังเข้ามาเรียนในโรงเรียนขยายโอกาส
 ทางการศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดเทศบาลเพราะโรงเรียนให้เรียนฟรี จัดอุปกรณ์การเรียน ตลอดจน
 หนังสือเรียนให้พร้อม และยังจัดหาทุนการศึกษาให้ด้วย ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงทำให้ผู้ปกครอง
 ญาติพี่น้องหลาหลายพากันเข้าเรียนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัด
 เทศบาลอย่างมากมาย ดังการวิจัยของ วัลลภา โสฬ์สุวรรณ (2537) ส่งผลกระทบต่อปัจจัยความพร้อม
 ของโรงเรียนทางด้านอาคารและสถานที่ ตลอดจนห้องเรียนไม่เพียงพอสำหรับรองรับนักเรียน
 ที่สมัครเข้าเรียนจำนวนมากได้ ทำให้ห้องเรียนคับแคบ ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียน
 สอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรได้ อย่างไรก็ตามเทศบาลซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการ
 จัดการศึกษาส่วนท้องถิ่น มีรายได้เป็นของตนเองสามารถจัดเพิ่มงบประมาณทางการศึกษาได้
 เพื่อ พัฒนาห้องเรียนให้มีความรู้สูงขึ้น ดังนั้นนอกจากโรงเรียนจะได้รับงบประมาณจาก

สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่นแล้วโรงเรียนควรประสานงานกับกองการศึกษาเทศบาล ในเรื่องงบประมาณในการจัดการศึกษาเพิ่มจะส่งผลดีต่อโรงเรียนและส่งผลต่อคุณภาพของการเรียนการสอนยิ่งขึ้นเนื่องจากได้รับงบประมาณเพียงพอ

3. การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่ผลิตสื่อการสอนขึ้นเอง การใช้สื่อการเรียน การสอนนั้นใช้ตามวัสดุ หรือสื่อการเรียนการสอนที่โรงเรียนมีอยู่การใช้ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ เนื้อหาวิชาจากผลการวิจัย พบว่า ปัญหาของครู ในด้านการผลิต และการใช้สื่อการสอน มีปัญหาเพราะงบประมาณในการจัดสื่อการเรียนการสอน มีจำนวนจำกัดมีไม่เพียงพอ และจาก สัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน และครูมีความเห็นสอดคล้องกันว่าทางโรงเรียนต้องการความช่วยเหลืออย่างรีบด่วนคือด้านวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ซึ่งจากการ ที่ผู้วิจัยได้สังเกตการสอนของครู และการสัมภาษณ์ ครูและผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ครูต้องการสื่อและวัสดุอุปกรณ์ในการสอนกลุ่ม การงานและอาชีพ ซึ่งยังมีไม่เพียงพอถึงแม้จะได้รับงบประมาณจากสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น แล้วก็ตามสื่อบางชนิดไม่ได้ใช้ เพราะไม่เพียงพอกับการเรียนการสอนของทั้งนักเรียนที่มีจำนวนมาก ได้สื่อที่ต้องการมากได้แก่ เครื่องพิมพ์ดีด ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เครื่องคอมพิวเตอร์ จักรเย็บผ้า เพื่อที่จะเปิดสอน แผนการเรียนทางด้านอาชีพโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ขึ้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลบางแห่งได้รับอุปกรณ์การสอนพร้อม เนื่องจากได้จากการบริจาคของ บุคคลในท้องถิ่นเพื่อมาสนับสนุน การจัดการเรียนการสอนในเรื่องนี้ได้มีครูเสนอแนะว่าควรเชิญ บุคคลในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บุคคลเหล่านั้น จะได้ช่วยกันหาวิธีช่วยเหลือ โรงเรียนในด้านต่าง ๆ ได้อีกด้วยถึงอย่างไรก็ตามโรงเรียนแก้ปัญหาสื่อขาดแคลนได้โดยอาจ ดัดแปลงวัสดุที่เหลือใช้หรือสำรวจทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อมาจัดหาสื่อการเรียนการสอนได้ และ เป็นการประหยัดงบประมาณได้บางส่วนด้วย

4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ครูส่วนใหญ่จัดกิจกรรม ลูกเสือ หรือยุวกาชาด หรือเนตรนาวิ หรือผู้บำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมกีฬา ครูจะมีส่วนร่วมดำเนินการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรโดยการคอยดูแล ให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่ได้วางไว้ กิจกรรมเสริมหลักสูตร นั้น จัดตามความพร้อมของครู และจัดตามความสนใจของนักเรียนครูจะจัดในเวลาเรียนโดยจัด ชั่วโมงสำหรับกิจกรรมเสริมหลักสูตร อย่างไรก็ตามการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาขึ้นพื้นฐานสังกัดเทศบาลนั้น ยังมีปัญหาอีกมาก เนื่องจาก ขาดวัสดุ

อุปกรณ์ สำหรับบริหารจัดการมสเสริมหลักสูตร ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร ครูไม่มีเวลาเพียงพอในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และครูขาดความรู้ความเข้าใจ ในหลักการจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้บริหาร โรงเรียนควรจัดส่งครูเข้ารับการอบรมเรื่องการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและแต่งตั้งให้มีครูที่มีความสามารถชำนาญเฉพาะเรื่องให้เป็นทีปปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตรในแต่ละเรื่อง จัดงบประมาณ สำหรับซึ่งวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมเสริมหลักสูตรแต่ละประเภทให้เพียงพอ หรือเชิญวิทยากร ที่มีความรู้เรื่อง กิจกรรมเสริมหลักสูตรมาให้การแนะนำแก่ครูในโรงเรียนนอกจากนั้นควรนำคณะครู ได้ที่คนศึกษาเยี่ยมชมและดูงานในโรงเรียนพี่เลี้ยงหรือโรงเรียนมัธยมศึกษาเพื่อขอคำแนะนำและ เยี่ยมชมการจัดการเรียนการสอนดำเนินการกิจกรรมเสริมหลักสูตร

5. การวัดและประเมินผล ครูส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียน การสอนโดยการจัดทำข้อสอบในรายวิชาที่สอน ซึ่งวิธีที่ได้มาของเครื่องวัด และประเมินผล การเรียนที่เรีคือจัดทำขึ้นเองและกลุ่มโรงเรียนจัดทำ ครูส่วนใหญ่ใช้การทดสอบเป็นวิธีวัดและ ประเมินผลการเรียนการสอน สำหรับวิธีปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนของ หนักเรียนนั้นได้ นำผลจากการวัดมาปรับปรุงการเรียนการสอน และวิธีปฏิบัติในการสอบย่อย หนักเรียนระหว่างภาคเรียน โดยการปรับแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้น และจากการสัมภาษณ์ครู สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า ครูส่วนใหญ่ยังไม่มีทักษะในการออกข้อสอบเพื่อวัดและประเมินผล การเรียนการสอน อาศัยใช้ข้อทดสอบร่วมกับกลุ่มโรงเรียนหรือโรงเรียนพี่เลี้ยง บางครั้งอาจเข้า ร่วมในการจัดทำเครื่องวัดผลกับคณะครูในกลุ่มโรงเรียน และจากการวิจัยยังพบว่า การวัดและ ประเมินผลการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษามีปัญหาค่อนข้างน้อยเนื่องจากได้รับความช่วยเหลือ จากกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนพี่เลี้ยงอย่างไรก็ตาม ผู้บริหารโรงเรียน ควรจัดส่งครู เข้ารับ การอบรมเรื่องการจัดและประเมินผลเพื่อให้ครูได้ เข้าใจเรื่องการจัดและประเมินผลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับ สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น

1. ควรพิจารณาให้ความช่วยเหลือโรงเรียนที่มีปัญหาในด้านอาคารสถานที่ และด้านบุคลากร สำหรับโรงเรียนที่เปิดขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล
2. ควรสนับสนุนและส่งเสริมพิจารณา ในด้านการจัดสรรงบประมาณและส่งเสริมให้โรงเรียนที่เปิดขยายโอกาสทางการศึกษา สามารถจัดวิชาเลือกเสรีได้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
3. เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ควรจัดอบรมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ ในการเตรียมการสอน การผลิต และการใช้สื่อ การวัดผลประเมินผล การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการจัดอบรมผู้บริหารให้มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารการใช้หลักสูตร
4. ควรมีการปรับปรุงวิธีการคัดเลือกโรงเรียน โดยคำนึงถึงความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ บุคลากร ตลอดจนอัตราการเรียนรู้ต่อของจำนวนนักเรียนในแต่ละพื้นที่ ระยะทางระหว่างโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาและเทศบาล

ข้อเสนอแนะสำหรับเทศบาล

1. ทางกองการศึกษาควรประสานงานกับหน่วยงานทางการศึกษาต่าง ๆ เช่น วิทยาลัยครู โรงเรียนกรมสามัญศึกษาประจำจังหวัด หรือขอความร่วมมือจากวิทยากรในท้องถิ่น มาให้ความรู้ แนะนำตลอดจนเป็นโรงเรียนพี่เลี้ยงให้กับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดเทศบาล
2. ควรให้ความช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียน ในการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เพียงพอ และเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด
3. ควรมีการนิเทศติดตามผลการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียน ประถมศึกษาในสังกัด เพื่อหาแนวทางพัฒนาปรับปรุงให้บรรลุผลสำเร็จ

4. ควรจัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา ให้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

1. ผู้บริหารโรงเรียนสำรวจความพร้อมภายในโรงเรียนในด้านต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และแจ้งต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2. ผู้บริหารโรงเรียนควรเตรียมการในเรื่องของการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ และงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งกว่าเดิม เพื่อรองรับนโยบายของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

3. ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือกิจกรรมอื่น ๆ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาของนักเรียนวัยนั้น ๆ ที่ศึกษามา โรงเรียนเน้นให้สอดคล้องกับระดับประถมศึกษา ที่เป็นนักเรียนส่วนใหญ่เป็นหลัก ถ้าเป็นเช่นนั้นอาจทำให้พฤติกรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาในอนาคตเบี่ยงเบนได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล

2. ควรมีการศึกษาถึงสมรรถภาพของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาล ที่เปิดสอนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ควรมีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาล กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน